

Odpadové hospodářství obcí

Legislativní novinky a inspirativní praxe

Praktický průvodce pro starosty a pracovníky obcí: jak splnit nové zákonné povinnosti, nastavit efektivní systém třídění a motivovat občany – s konkrétními čísly, příklady a postupy.

Odpadové hospodářství obcí v roce 2026

Legislativa, změny a praktické dopady — aktuální právní rámec, změny od roku 2025 a povinnosti obcí v praxi.

Aktuální právní rámec

Stabilní základ, zpřísňující se praxe

Změny od roku 2025

Textil, reporting, cíle třídění

Povinnosti obcí v praxi

Původce, provozovatel, organizátor

Rok 2026 není „nový zákon“ — je to rok, kdy se změny z roku 2025 reálně projeví v kontrolách, evidenci a výkaznictví.

Základní legislativa

Právní základ odpadového hospodářství obcí tvoří stabilní, ale stále zpříšňovaný soubor předpisů.

1

Zákon č. 541/2020 Sb.

Zákon o odpadech — základ celého systému, klíčový pro komunální odpad a obecní systém.

2

Zákon č. 542/2020 Sb.

Vrobky s ukončenou životností (VUŽ) — zpětný odběr a zapojení míst odběru.

3

Zákon č. 477/2001 Sb.

Zákon o obalech — povinnosti v oblasti obalových materiálů.

4

Prováděcí vyhlášky

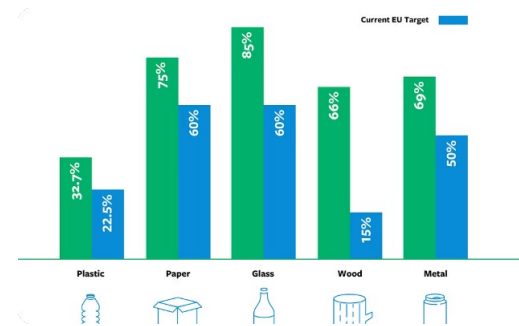
Vyhláška č. 8/2021 Sb. (Katalog odpadů) a vyhláška č. 273/2021 Sb. (podrobnosti nakládání s odpady).

Klíčové pro obce: Komunální odpad = odpovědnost obce. Obecní systém = povinný nástroj. Legislativa je stabilní, ale zpříšňuje se praxe.

Co se změnilo: 2025 → 2026

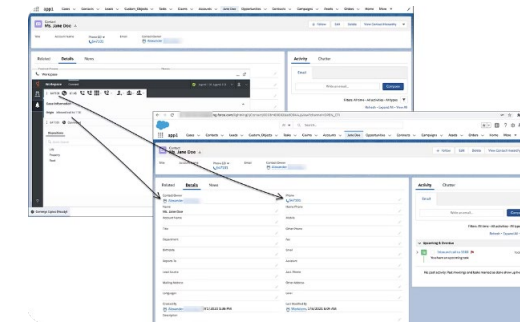

Povinný sběr textilu

Od 1. 1. 2025 musí obec určit místa pro oddělené soustředování textilu – stejně jako pro papír, plast, sklo, kovy, bioodpad nebo nebezpečný odpad. V roce 2026 jde o standard, nikoli novinku.

Cíl třídění: min. 60 %

Od roku 2025 musí obec zajistit, aby odděleně soustředované recyklovatelné složky tvořily alespoň 60 % z celkového množství komunálních odpadů. V roce 2026 se cíl promítá do vyhodnocování systému.

Rozšířená data v evidenci

Vyhláška č. 18/2025 Sb. upravila strukturu sledovaných údajů – nově se sleduje nakládání se stavebními odpady od občanů, sběr movitých věcí, zapojení míst zpětného odběru, existence OZV a způsob informování občanů.

Silný moment: Rok 2026 = kontroluje se praxe, ne jen „papír“. Nestačí mít systém na papíře.

Obec jako původce odpadu

Obec není jen organizátorem systému – v řadě situací je i původcem odpadu. Jako původce musí správně zařadit odpad, nakládat s ním podle skutečných vlastností, prokázat předání oprávněné osobě a vést průběžnou evidenci.

Typické odpady obce:

- Údržba zeleně a veřejných prostranství
- Provoz úřadu, škol, kulturních zařízení
- Obecní stavby a demolice
- Technické služby

📄 **Klíčové rozlišení:** Obec ≠ jen organizátor. Kdy vystupuje jako organizátor obecního systému a kdy jako původce vlastních odpadů – to jsou různé evidenční a odpovědnostní režimy. Časté chybou je jejich směšování.

Obec jako provozovatel zařízení

Obec nebo její technické služby mohou být provozovatelem zařízení pro nakládání s odpady – typicky sběrného dvora. Vztahují se na ni povinnosti provozovatele dle § 17 zákona o odpadech.

Provoz dle povolení

Zařízení musí být provozováno v souladu s vydaným povolením.

Vážení a kontrola

Při převzetí odpadu: zaznamenat údaje, zvážit, vizuálně zkontrolovat, ověřit zařazení.

Potvrzení a evidence

Vydat potvrzení o převzetí, vést provozní deník, plnit evidenční povinnosti.

Oznámení a hlášení

Do 15. ledna oznámit obci druhy a množství převzatého komunálního odpadu.
Do 28. února zaslat roční hlášení.

 Riziková oblast: Sběrné dvory = největší „slabé místo“ při kontrolách. Kritické je správné převzetí, identifikace, vážení, provozní deník a vazba na povolené druhy odpadů.

Jak má vypadat správně nastavený obecní systém

→ Povinný základ

Převzetí komunálního odpadu od nepodnikajících fyzických osob, místa pro oddělené soustředování všech povinných složek (včetně textilu), plnění cíle 60 % třídění.

→ Obecně závazná vyhláška (OZV)

Systém může být upraven OZV – lze v ní stanovit přebírání stavebních odpadů od občanů, sběr movitých věcí, zapojení podnikajících subjektů na základě písemné smlouvy.

→ Funkční a doložitelný systém

Jasně vymezené odpady a toky, dostupná sběrná síť, průkazné informování občanů, vazba na evidenci a data pro vyhodnocení cíle 60 %, kontrola ekonomiky systému.

- ☐ Po novele vyhlášky stát sleduje i to, zda obec řeší stavební odpady od občanů, opětovné použití, sběr movitých věcí a osvětové aktivity. Systém musí být funkční, ne jen formální.

Poplatky za odpad a OZV

Způsoby zpoplatnění

Paušální poplatek

Místní poplatek za obecní systém odpadového hospodářství – jednoduchý, ale nemotivuje ke třídění.

Poplatek dle kapacity

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci podle objemu, hmotnosti nebo kapacity nádoby.

PAYT model

„Plať podle toho, co vyhodíš“ – moderní systémy s vážením a čipy. Motivuje ke třídění, spravedlivější pro občany.

- ❑ **Trend:** Ministerstvo vnitra poskytuje vzory a metodickou podporu k OZV. Přechod od paušálního modelu k modelu navázanému na skutečné odkládání odpadu je aktuálním trendem.

Evidence a ohlašování

Průběžná evidence

Původce, provozovatel zařízení i obchodník s odpady musí vést průběžnou evidenci – samostatně za každý druh odpadu a za každou provozovnu. Evidence musí obsahovat údaje o osobě, zařízení, druhu a kategorii odpadu, množství, způsobu nakládání a předávajících/přebírajících subjektech.

- Uchovává se po dobu **5 let**
- Při mobilních zařízeních: samostatně za každý správní obvod ORP

Roční hlášení přes ISPOP

Hlášení se podává do **28. února** následujícího roku. Povinnost vzniká při překročení 600 kg nebezpečných odpadů nebo 100 tun ostatních odpadů. Původci nepodávají nulová hlášení.

- ISPOP zpřístupnil formuláře od 2. 1. 2026
- Hlášení kontroluje ORP do 30. dubna

 Nově v roce 2026: Formuláře sledují více detailních údajů o kvalitě nastavení obecního systému – nestačí jen sbírat data, obec musí být schopna doložit, jak je systém nastaven, co je v OZV a jak plní cíle třídění.

Kontroly — kdo a co kontroluje

ORP (obecní úřad ORP)

Kontroluje a zpracovává hlášení. Dohlíží na evidenci původců odpadů v obvodu.

Obecní úřad

Kontroluje, zda podnikatelé využívají obecní systém jen na základě písemné smlouvy. Dohlíží na nakládání nepodnikajících fyzických osob s komunálním odpadem.

Krajský úřad

Má významné pravomoci vůči zařízením — může omezit nebo zastavit provoz zařízení při závažném neplnění povinností.

Co se kontroluje: evidence, smlouvy, reálné fungování systému. Kontroly jsou v roce 2026 častější a detailnější.

Sankce a přestupky

Přestupky původce odpadu

Chybné zařazení odpadu podle druhu a kategorie

Nakládání v rozporu se skutečnými vlastnostmi odpadu

Neprokázání předání oprávněné osobě

Porušení evidenčních povinností

Přestupky provozovatele zařízení

Nevedení evidence nebo provozního deníku

Převzetí odpadu bez řádné kontroly nebo bez oprávnění

Nesplnění oznamovacích povinností vůči obci

1M Kč

Základní pokuta

Za méně závažné přestupky původce

10M Kč

Závažné přestupky

Za závažnější porušení povinností

25M Kč

Nejzávažnější případy

Maximální výše sankce

 Největší problém obcí: Nesoulad mezi tím, co má obec v OZV, co má smluvně sjednáno, co skutečně dělá v terénu a co vykazuje v evidenci.

Nejčastější chyby obcí

Nefunkční třídění a chybějící textil

System třídění není fakticky zajištěn nebo chybí sběr textilu, který je od roku 2025 povinný. Výsledkem je nesplnění cíle 60 %.

Špatná evidence a neaktualizovaná OZV

Evidence neodpovídá realitě, OZV nebyla aktualizována po legislativních změnách. Směšování „obecního systému“ a „vlastních odpadů obce“.

Slabá komunikace s občany

Občané nejsou dostatečně informováni o systému třídění, pravidlech a možnostech. Stát nově sleduje způsob informování jako součást výkaznictví.

 Důsledek: Riziko sankcí a nesplnění zákonných cílů třídění.

Doporučení pro rok 2026

Co udělat hned

01

Revize OZV

Aktualizovat obecně závaznou vyhlášku dle platné legislativy.

02

Kontrola smluv

Ověřit smluvní zajištění všech subjektů zapojených do systému.

03

Nastavení sběrné sítě

Zajistit funkční sběr textilu a dostupnost všech sběrných míst.

04

Kontrola evidence

Ověřit, že evidence odpovídá reálnému provozu a je doložitelná.

Strategicky do budoucna

01

Přechod na PAYT

Zvážit přechod od paušálního modelu k systému navázanému na skutečné odkládání odpadu.

02

Práce s daty

Využívat data z evidence pro řízení systému a vyhodnocování cíle 60 %.

03

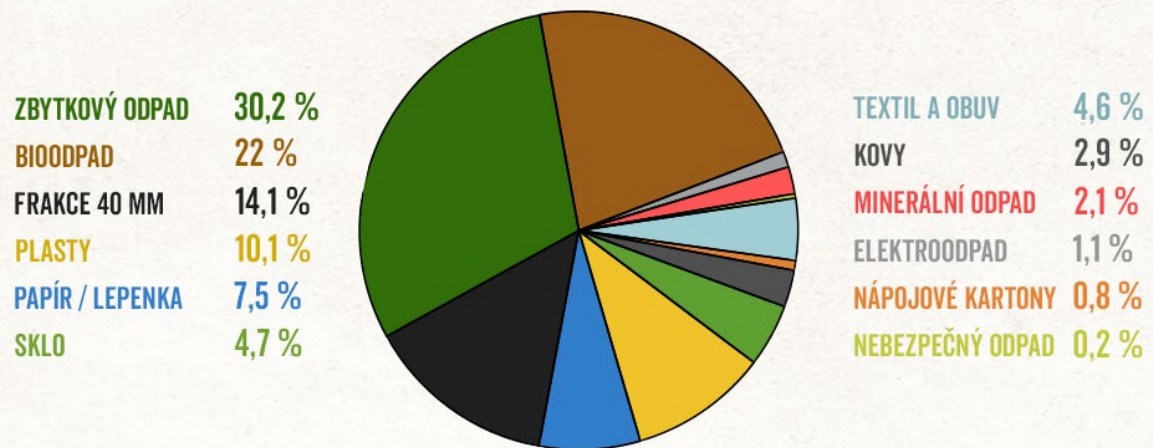
Edukace obyvatel

Systematická komunikace s občany – informování jako zákonná povinnost i nástroj efektivity.

Shrnutí: Klíčová zpráva pro rok 2026

2026 = rok reálné implementace

JAKÁ BYLA SKLADBA SMĚSNÉHO KOMUNÁLNÍHO ODPADU Z OBCÍ ČESKA V ROCE 2024?

samosebou.cz
TŘÍDÍM ODPAD!

EKO KOM

System musí fungovat

Nestačí mít systém na papíře – musí být fakticky zajištěn, dostupný a funkční v terénu.

Data musí odpovídat realitě

Evidence, výkazy a hlášení musí odrážet skutečný stav – formuláře nově sledují kvalitu systému.

Obec musí vše doložit

Změny z roku 2025 musí být promítnuty do OZV, smluv, provozu sběrné sítě, evidence i výkaznictví.

- ☐ Rok 2026 je pro obce rokem, kdy už musí být změny účinné od roku 2025 skutečně promítnuty do praxe – jinak roste riziko kontrolních zjištění a sankcí.

Odpadové hospodářství tří obcí

Souhrnná případová studie shrnuje zkušenosti z analýz odpadového hospodářství tří českých obcí různé velikosti. Studie vychází z dat o produkci komunálních odpadů, rozborů SKO, nastavení sběrné infrastruktury a zkušeností s osvětou obyvatel.

ANONYMIZOVÁNO

3 OBCE

ČESKÁ REPUBLIKA

Úvod a cíle studie

Cíl studie

Poukázat na hlavní faktory ovlivňující množství SKO, náklady obcí a úspěšnost třídění. Nabídnout přehled praktických opatření, která se osvědčila – nebo ukázala svá omezení.

Co studie zahrnuje

- Rozbory SKO ve dvou obcích jako podklad pro osvětu
- Práci s dětmi na školách a komunikaci přes sociální sítě
- Problematiku nesešlapávání kartonových obalů
- Narůstající textilní odpad jako novou výzvu
- Swapové akce a místa opětovného využití

Funkční odpadové hospodářství není pouze otázkou technického nastavení, ale především dlouhodobé práce s obyvateli, schopnosti regulovat kapacitu SKO a politické podpory změn.

OBEC A

~1 500 OBYVATEL

Obec A – Charakteristika a systém

Zástavba

Menší obec s převážně rodinnou zástavbou. Systém dlouhodobě stabilní, bez výraznějších změn.

Sběr SKO

Individuální nádoby ve vlastnictví obyvatel. Obec nemá evidenci nádob ani možnost regulovat objem či frekvenci svozu.

Tříděný sběr

Kontejnerová stání, sezonní svoz bioodpadu od domu, pytlový svoz plastů a nápojových kartonů.

Obec A – Produkce odpadů (kg/obyvatel)

Rok	Papír	Sklo	Plasty	Bio	Směsný	Objemný	Úroveň třídění
2023	10,5	18,8	21,1	229,3	253,9	25,5	50,5 %
2024	2,4	16,5	18,8	179,1	185,7	21,8	54,8 %

Hlavní problém

Produkce SKO převyšuje zákonem stanovenou kvótu – v roce 2024 navýšila náklady obce o cca **150 000 Kč**.

Chybějící evidence

Obec nemá přehled o počtech a objemech nádob na SKO, což ztěžuje efektivní regulaci systému.

Nízké třídění papíru

Nádoby na papír se vyváží poloprázdné – hlavní příčinou je nesešlapávání kartonových krabic.

Obec A – Doporučení

Klíčová doporučení

- Zavedení evidence nádob na SKO
- Vytvoření podmínek pro regulaci objemu nebo frekvence svozu
- Cílená osvěta zaměřená na bioodpad

Doplňková doporučení

- Sešlapávání krabic a PET lahví
- Podpora domácího kompostování
- Informační kampaně k třídění plastů a papíru

📄 Politická vůle ke změnám je v obci spíše omezená – klíčová bude práce se zastupitelstvem.

OBEC B

~900 OBYVATEL

Obec B – Charakteristika a rozbor SKO

Středně velká obec s vysokým podílem rekreačních objektů, které navyšují produkci SKO. Obec vlastní nádoby na SKO a plánuje regulovat jejich objem. Rozbor SKO prokázal, že přibližně **třetinu obsahu tvoří tříditelné složky** – zejména bioodpad a plasty.

Složka	Váha (kg)	Podíl (%)
Bioodpad	14,3	32,6 %
Směsný KO	13,1	29,9 %
Plast	7,8	17,8 %
Textil	3,5	8,0 %
Sklo	4,0	9,1 %
Papír	0,8	1,8 %

Obec B – Produkce a doporučení

Vývoj produkce SKO (kg/ob)

Rok	Bio	Směsný	Třídění
2022	89,1	128,9	43,1 %
2023	147,2	150,9	49,8 %
2024	166,4	171,4	51,8 %

Klíčová doporučení

- Regulace kapacit nádob na SKO
- Systematické využívání výsledků rozborů pro osvětu
- Zlepšení efektivity sběru papíru (sešlapávání)
- Odklon bioodpadu z SKO – osvěta domácího kompostování
- Swapy, bazary, rozšíření práce se školami

OBEC C

~2 100 OBYVATEL

Obec C – Nejlépe fungující systém

Regulovaný systém

Snížení frekvence svozu na 14denní od roku 2023 vedlo k **významnému poklesu produkce SKO**.

Silné třídění

Velmi dobrá úroveň třídění i bez svozu tříděných složek od domu. Úroveň třídění dosáhla **70 % v roce 2024**.

Komunikace

Klíčovou roli hraje důsledné nastavení pravidel a systematická komunikace s obyvateli. Obec má sběrný dvůr.

Obec C – Produkce a rozbor SKO

Vývoj produkce (kg/ob)

Rok	Směsný	Třídění
2021	163,5	61,3 %
2022	156,5	65,1 %
2023	120,3	68,5 %
2024	105,2	70,0 %

Rozbor SKO – jaro 2025

Složka	Podíl
Stavební odpad	32,5 %
Bioodpad	27,7 %
Plast	13,1 %
Směsný KO	13,7 %
Elektroodpad	4,1 %
Papír	3,7 %

Obec zvažuje posílení podpory domácího kompostování, současně však reflektuje obavy spojené s plněním zákonných požadavků na úroveň třídění a možnými sankcemi ze strany státu.

Doporučená komunikační témata

Na základě analýz a konzultací se zástupci obcí byla definována komunikační témata jako praktický rámec pro systematickou a dlouhodobou komunikaci s obyvateli.

01

Prezentace výsledků hospodaření

Zákonná povinnost informovat obyvatele alespoň jednou ročně – příležitost ke srozumitelné komunikaci v přepočtu na obyvatele.

03

Sešlapávání plastů a papíru

Jednoduché návyky výrazně zvyšují efektivitu sběru a snižují frekvenci svozu.

05

Swapy a opětovné využití

Snižují množství odpadu a posilují komunitní život. V sběrném dvoře lze vytvořit místo pro opětovné využití.

02

Rozbory SKO

Silný analytický i komunikační nástroj – identifikace rezerv ve třídění a podklady pro osvětové kampaně.

04

Zelený odpad a kompostování

Bioodpad patří mezi nejvýznamnější složky zbytečně zatěžující směsný odpad.

06

Velikosti popelnic a férové poplatky

Nastavení velikosti nádob a poplatků má významný motivační efekt – menší nádoba znamená nižší poplatek.

Prezentace výsledků a rozborů SKO

Příklad sdělení obyvatelům

„Každý z nás v obci vyprodukuje přibližně 180 kg směsného komunálního odpadu ročně. Přesto nás odpadové hospodářství stojí značné finanční prostředky a existuje prostor, kde můžeme společně ušetřit.“

Příspěvek na sociální síť – rozbor SKO

„Při rozboru čtyř popelnic jsme zjistili, že až 86 % obsahu tvoří složky, které bylo možné vytrít. Bioodpad tvořil téměř třetinu obsahu – ten může skončit v kompostéru nebo v hnědé popelnici.“

Nástroje: článek v obecním zpravodaji, příspěvky na sociálních sítích, srovnání s obcemi v rámci ORP a kraje.

Sešlapávání plastů a papíru

Cíl a sdělení

Jednoduché návyky mohou výrazně zvýšit efektivitu sběru a snížit frekvenci svozu.

- „Sešlápněte PET lahev – do kontejneru se vejde 2× až 3× více odpadu.“
- „Děkujeme, že pomáháte udržovat pořádek v obci.“

Nástroje komunikace

- Velkoformátové samolepky na kontejnerech
- Jednoduchá grafika na chodníku u stanovišť
- Pravidelné připomínky na sociálních sítích

Zelený odpad a kompostování

Cíl

Omezit ukládání bioodpadu do SKO a podpořit domácí kompostování.

Klíčová sdělení

„Kompostováním doma šetříte místo v popelnici i peníze obci.“ Čtyřčlenná rodina vyhodí ročně až **15 000 Kč v podobě jídla v koši**.

Nástroje

Nabídka domácích kompostérů, sezónní hlášení místního rozhlasu, cílené letáky pro majitele zahrad.

Swapy a opětovné využití věcí

Cíl a sdělení

Podpora opětovného využití věcí snižuje množství odpadu a posiluje komunitní život. V sběrném dvoře lze vytvořit místo pro opětovné využití.

- „Přijďte na obecní swap – přinesete, co nepotřebujete, a odnesete si, co využijete.“
- „Každé kilo znovu využitého oblečení šetří obecní rozpočet.“

Nástroje

- Místní skupiny na sociálních sítích
- Plakáty a pozvánky
- Zapojení školy, spolkových prostor nebo sběrného dvora

Spolupráce se školami – Projektový den: Kompostování

Základní info

- **Cílová skupina:** Děti předškolního věku a žáci 1.–5. třídy ZŠ
- **Délka programu:** 60 minut

Cíl programu

Seznámit děti s půdou, kompostem a živými organismy. Poukázat na souvislost mezi bioodpadem, kompostem a pěstováním potravin.

Průběh programu

1. Úvod – práce s čichem a hmatem (10 min)
2. Jak dlouho vzniká půda? (10 min)
3. Kompost jako továrna na půdu (10 min)
4. Co patří a nepatří do kompostu? (10 min)
5. Zvířátka v kompostu (10 min)
6. Vermikompostér a žížaly (5 min)
7. Výtvarná nebo kreativní část (15 min)

Proměňme odpad v poklad – Bioodpad do kompostu!

Do hnědé popelnice patří:

- Slupky a zbytky z ovoce a zeleniny
- Káвовá sedlina, čajové sáčky bez plastu
- Vaječné skořápky, zbytky pečiva
- Stonky, listy, drobné rostlinné zbytky

Nepatří tam:

- Maso, ryby, kosti, mléčné výrobky
- Tuky, oleje, obaly, plasty, kovy

📄 **Věděli jste?** 1 cm půdy vzniká až 100 let. Kompost z bioodpadu může být hotový už za 3 měsíce!

Žížala – továrna na superpůdu!

Provzdušňuje půdu

Šetří nám vodu

Pomáhá rostlinám růst

Zbavuje nás odpadu

Vyrábí kvalitní hnojivo

Závěr – Klíčová zjištění a přenositelné poznatky

Regulace systému je zásadní

Obce, které vlastní nádoby a regulují frekvenci svozu, dosahují nižší produkce SKO a vyšší úrovně třídění.

Osvěta přináší výsledky

Rozbory SKO jako komunikační nástroj, práce se školami a cílené kampaně prokazatelně zvyšují motivaci obyvatel.

Jednoduchá opatření fungují

Sešlapávání obalů, swapy, podpora kompostování – levná a efektivní řešení s měřitelným dopadem na obecní rozpočet.

Podrobněji – Bioodpad a textil

01

Legislativní rámec

Zákon č. 541/2020 Sb., národní plán 2025–2035, povinnosti obcí a sankce

02

Financování a poplatky

Dva typy místních poplatků, třídící sleva, EPR a dotace

03

Bioodpad a textil

Sběr BRO a nová povinnost od 1. 1. 2025 – sběr textilu

04

Příklady dobré praxe

Velké Losiny, Kyjov, Písek, Hradec Králové – konkrétní data a výsledky

05

Doporučení a podklady

Kontrolní seznam, vzory OZV, metodiky ke stažení

KLÍČOVÁ ČÍSLA

Shrnutí: co musíte vědět

60 %

Cíl třídění do 2025

Minimální podíl separovaně
vytříděných komunálních odpadů dle
zákona 541/2020 Sb.

1 200 Kč

Max. paušální poplatek

Maximální výše poplatku za obecní
systém odpadového hospodářství na
osobu a rok

40 %

BRO ve směsném odpadu

Podíl biologicky rozložitelného odpadu
v „černých“ kontejnerech – obrovský
potenciál ke zlepšení

2025

Povinný sběr textilu

Od 1. 1. 2025 musí každá obec zajistit
separovaný sběr textilu, obuvi a
bytového textilu

Legislativní rámec a národní strategie

Zákon č. 541/2020 Sb. – klíčové změny

Zákon o odpadech, účinný od **1. 1. 2021**, zásadně přepracoval systém obecního odpadového hospodářství. Přináší silnější zaměření na **předcházení vzniku odpadu**, nové třídící cíle a reformu poplatků. Každý obecní systém musí nově zajistit separovaný sběr pro všechny povinné komodity.

Povinné separované sběry (od 2021)

Papír, plasty, sklo, kovy, biologicky rozložitelný odpad, jedlé oleje a tuky – povinnost pro všechny obce bez výjimky

Nová povinnost od 1. 1. 2025

Textil (oděvy, obuv, bytový textil) se přidává jako povinně sbíraná složka – výsledek transpozice evropské směrnice 2018/851

Reforma místních poplatků

Nahrazení starého poplatku za komunální odpad dvěma novými typy poplatků – za systém a za ukládání podle množství

Kontrola a sankce

Obecní úřad kontroluje dodržování zákona. Obcím hrozí pokuty za nesplnění informačních povinností, nedosažení třídících cílů nebo opožděné hlášení MŽP

Třídící cíle: závazné termíny do roku 2035

Zákon č. 541/2020 Sb. stanoví **závazné procentuální cíle separace komunálních odpadů** (papír, plasty, sklo, kovy, bio, oleje, textil). Cíle jsou odstupňované a přísné – každá obec musí k jejich plnění přispívat nastavením svého obecního systému.

2025

min. **60 %** třídění KO

2030

min. **65 %** třídění KO

2035

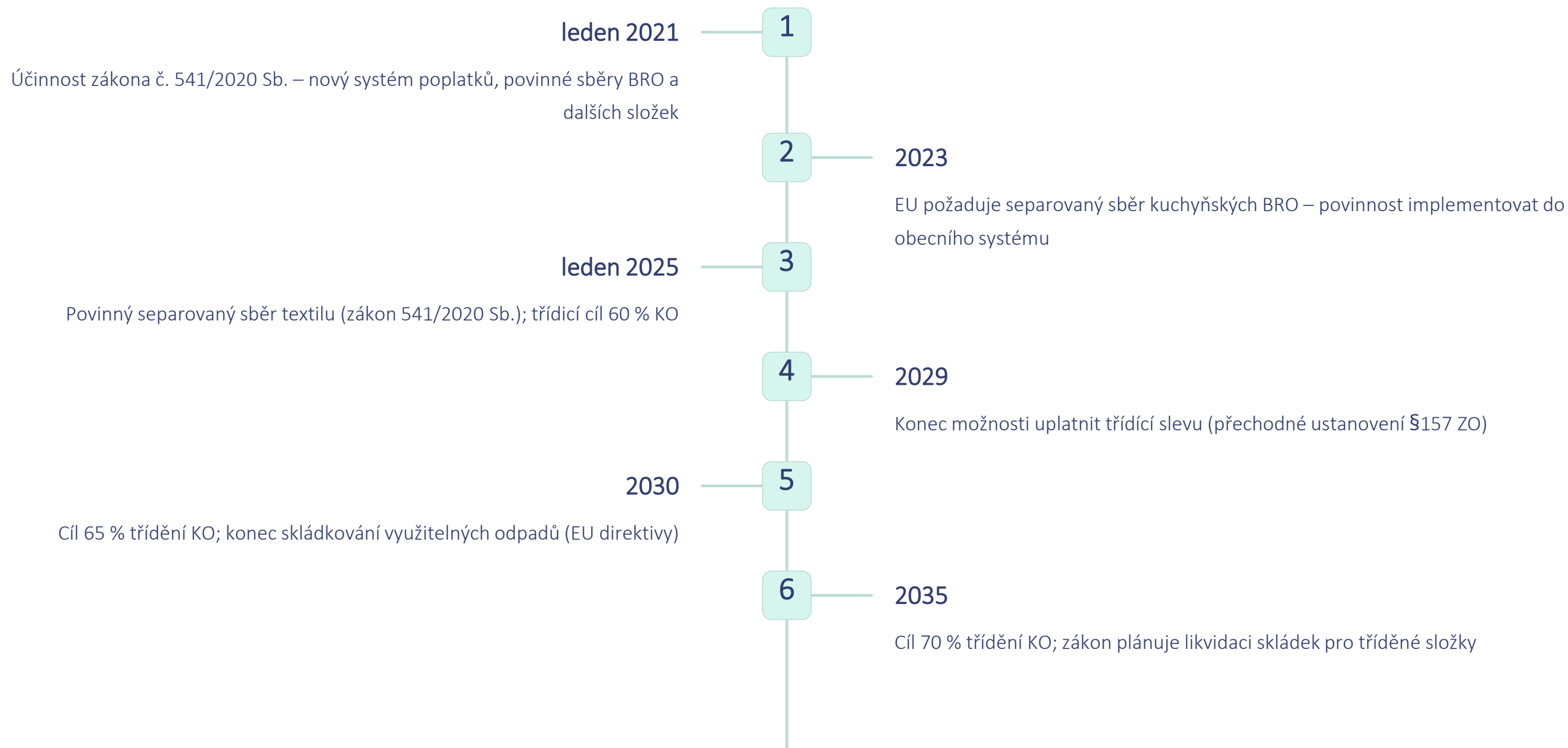
min. **70 %** třídění KO

- 📄 EU cíle jsou v ČR překryty přísnějšími národními cíli. Nesplnění cílů může vést k sankcím ze strany státu i EU.

Kde stojí ČR nyní?

Analýzy ukazují, že **až 65 % obsahu „černých“ kontejnerů** tvoří stále recyklovatelné složky. Bioodpad představuje **40 % směsného odpadu** – obrovský nevyužitý potenciál. Bez aktivní intervence obcí nebude 60% cíl splněn.

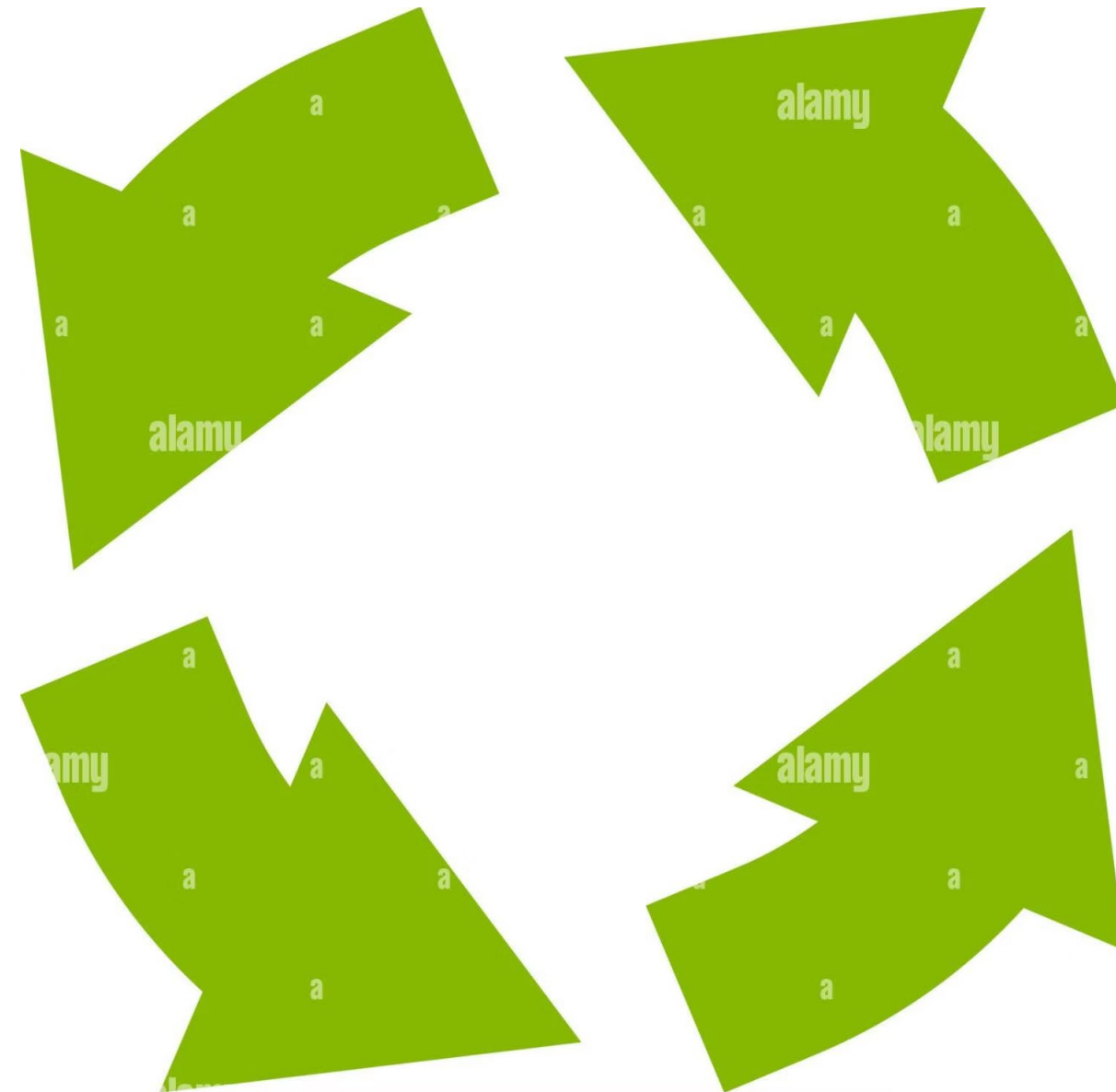
Časová osa povinností obcí 2021–2035

Národní plán odpadového hospodářství 2025–2035

Vláda ČR schválila **Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2025–2035** jako strategický dokument MŽP. Důrazně prosazuje **cirkularitu, úspory zdrojů a maximalizaci recyklace**. Je to klíčový rámec pro rozhodování obcí o investicích a systémech.

- Priorita **předcházení vzniku odpadu** nad recyklací a energetickým využitím
- Optimalizace sběru bioodpadu jako **cenné suroviny**
- Rozšíření EPR (rozšířené odpovědnosti výrobců) na **textil a obuv**
- Podpora výstavby kompostáren, bioplynových stanic a re-use center
- Rozvoj osvěty a vzdělávání obyvatel v odpadovém hospodářství

KAPITOLA 2

Financování, poplatky a motivační nástroje

Dva typy místních poplatků od roku 2022

Zákon 541/2020 Sb. nahradil starý poplatek za komunální odpad **dvěma novými poplatky**. Klíčový rozdíl: variabilní poplatek se vztahuje **výhradně na směsný komunální odpad** – za tříděné složky se neplatí. Systém tak automaticky motivuje k lepšímu třídění.

Poplatek za obecní systém

Paušál – max. **1 200 Kč/osobu/rok** (nebo vlastník nemovitosti bez přihlášených osob). Zajišťuje základní financování systému svozu a třídění. Obce si nastavují výši dle reálných nákladů – typicky 600–1 200 Kč.

Poplatek za ukládání KO

Variabilní – platí se za **kg nebo litr směsného odpadu**. Maximální sazby: **6 Kč/kg** nebo **1 Kč/litr**. Čím více občan třídí, tím méně zaplatí. Lze kombinovat s paušálem. Za tříděné frakce se neplatí nic.

Srovnání platebních modelů – výhody a nevýhody

Model platby	Výhody	Nevýhody	Příklad sazby
Paušál na osobu	Stabilní příjem obce, jednoduchá správa	Malá motivace třídít – platí všichni stejně	600–1 200 Kč/osoba/rok
Váha (kg)	Silně motivuje k třídění, přesné měření	Vyšší provozní náklady (vážení, čipy), vyšší investice	až 6 Kč/kg směsného
Objem (litry)	Jednoduché stanovení (počet kontejnerů)	Nelze odlišit lehké/těžké odpady, méně přesné	1 Kč/litr směsného
Kombinace paušál + váha	Rovnováha stabilního příjmu a motivace	Složitější správa a komunikace dvou systémů	600 Kč + 3 Kč/kg

 Doporučení: Kombinovaný model (nižší paušál + variabilní složka za kg SKO) nejlépe balancuje finanční stabilitu obce s motivací občanů k třídění.

Třídící sleva – přechodný nástroj do roku 2029

Jak třídící sleva funguje?

Přechodné ustanovení **§157 ZO** motivuje obce k maximálnímu třídění. Obce, které tříděním drží produkci SKO pod stanoveným limitem na obyvatele, platí za zbytkový odpad na skládce sníženou sazbu.

- Standardní sazba skládkování: **900–2 100 Kč/t**
- Sazba se slevou: **500 Kč/t**
- Limit v roce 2022: **190 kg SKO/obyvatel/rok**
- Sleva platí do konce roku **2029**

Příklad úspory (obec 3 000 obyvatel)

Obec s produkcí SKO 120 kg/osoba/rok splňuje limit a uplatňuje slevu na celou produkci SKO:

- Produkce SKO: **360 t/rok**
- Bez slevy (900 Kč/t): **324 000 Kč/rok**
- Se slevou (500 Kč/t): **180 000 Kč/rok**
- Úspora: **~144 000 Kč/rok**

U většího města (30 000 obyvatel) může úspora dosáhnout **0,5–1 mil. Kč ročně**.

EPR, dotace a nefinanční motivátory

Rozšířená odpovědnost výrobců (EPR)

EPR za obaly (PET, papír) již funguje – výrobci hradí část nákladů na sběr a recyklaci. Plán 2025–2035 počítá s rozšířením EPR na **textil a obuv**, což odlehčí obecním rozpočtům.

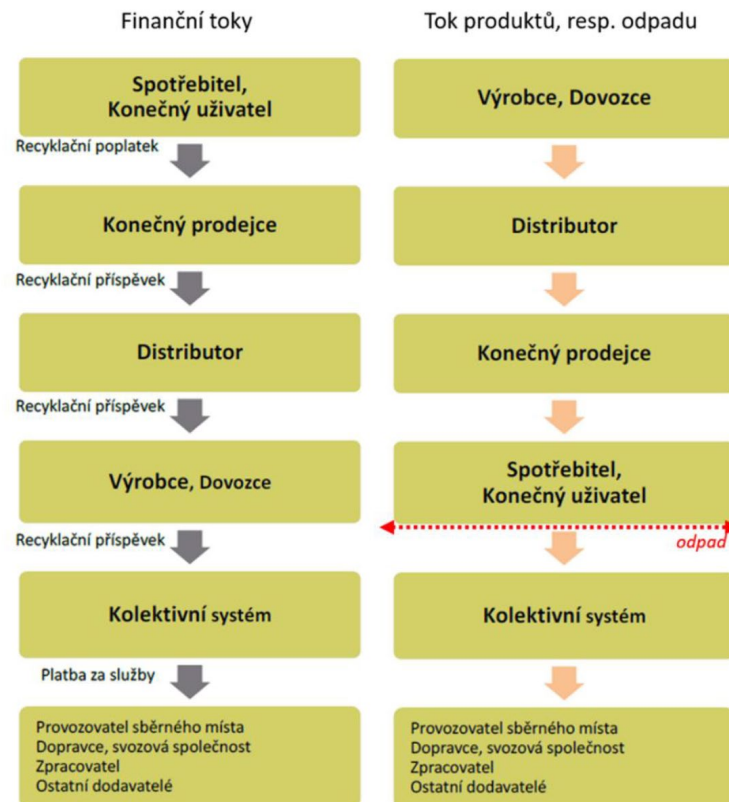
Dotace SFŽP a OPŽP

Obce mohou čerpat dotace na kompostéry, biotejny, bioplynové stanice a osvětové kampaně. Podíl dotace může dosahovat **50–85 % investičních nákladů (CAPEX)**. Např. Velké Losiny využily granty na nákup kompostérů.

Nefinanční motivátory

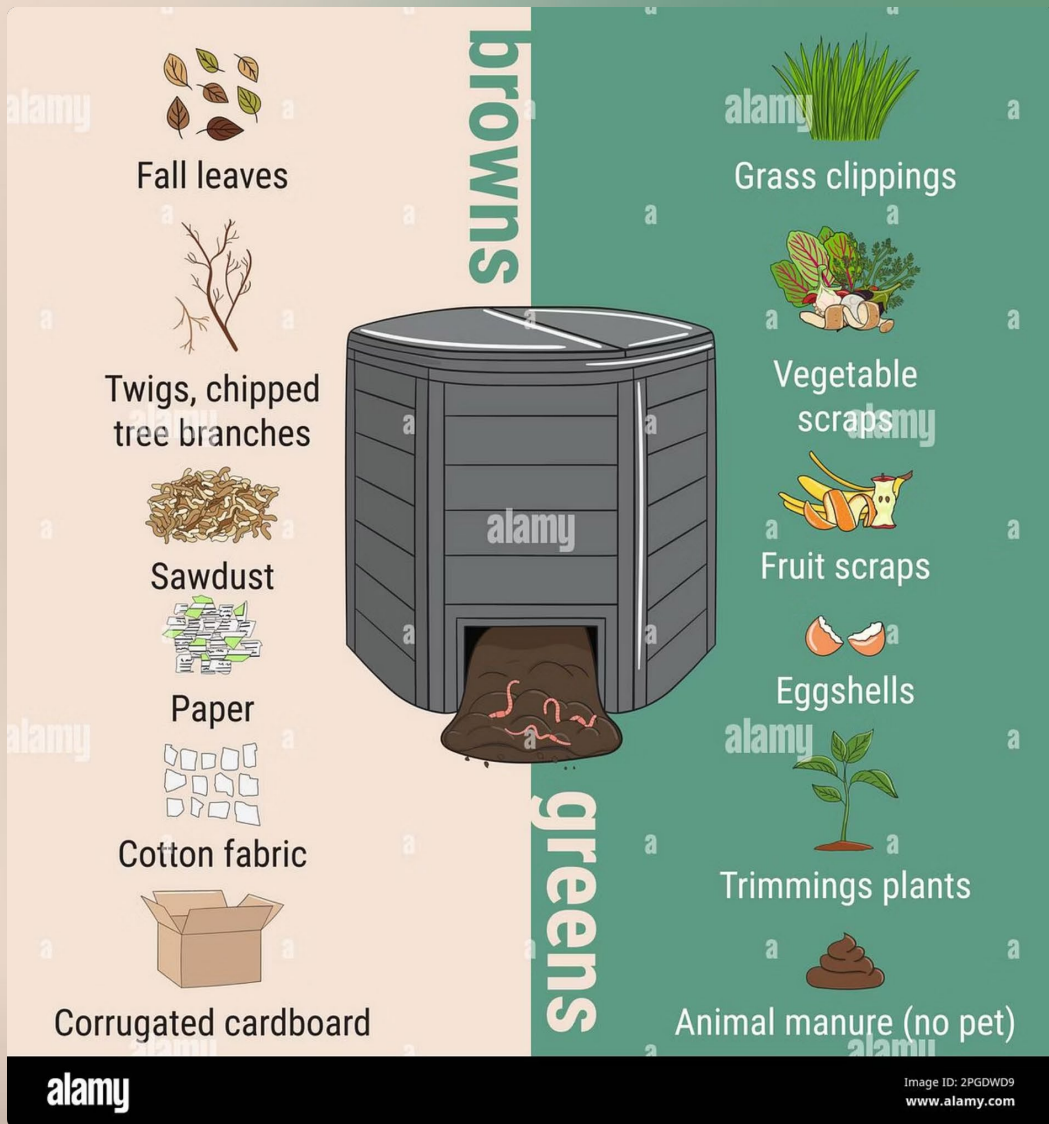
Soutěže „nejlepší třídící obec“ (Arnika), systém MESOH (motivační a evidenční systém), bodové programy pro domácnosti, osvětové kampaně ve školách a exkurze do kompostáren či bioplynových stanic.

V čem spočívá zavedení motivačního systému MESOH?

- 1 Zavedení sběru tříděného odpadu od domů**
Tříděný odpad (především plast a papír) je svážen od jednotlivých domácností buď v pytlích nebo v barevných nádobách. Občanům snížíte donáškovou vzdálenost na minimum, čímž dosáhnete vyšší míry třídění odpadů, ale také ubude přeplňovaných kontejnerů ve sběrných místech.
- 2 Zavedení evidenčního systému**
Pro to, abychom mohli sledovat množství odpadů vyprodukovaného jednotlivými domácnostmi, je za potřeby zavést evidenci těchto odpadů, a to prostřednictvím čárových/QR kódů. Evidenci jednoduchým načítacím zařízením poté provádí zaměstnanci obce/města nebo svozové firmy (dle potřeb a možností obce/města).
- 3 Zavedení motivačního systému**
za jednotlivé činnosti jsou občanům udělovány tzv. EKO body. Celkem je možné v rámci MESOH udělovat až 6 druhů EKO bodů, a to:

- EKO body za třídění odpadů
- EKO body za efektivní využívání nádob a pytlů
- EKO body za snižování produkce odpadů
- EKO body za kompostování
- EKO body za zájem
- EKO body za nakupování

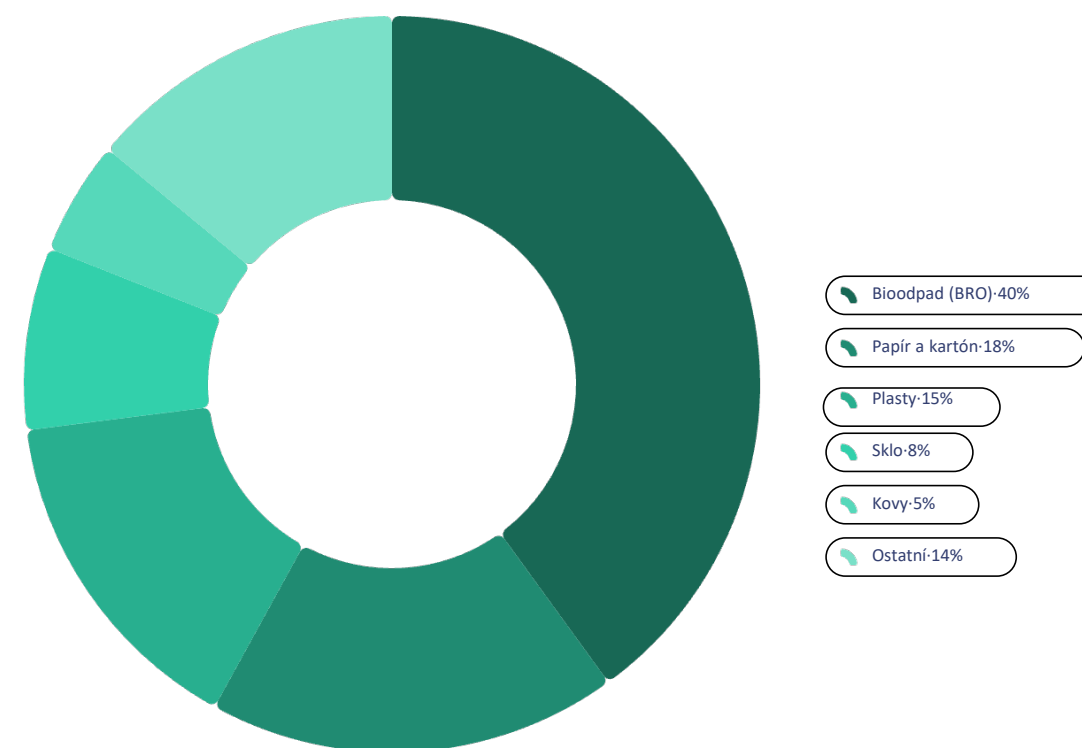
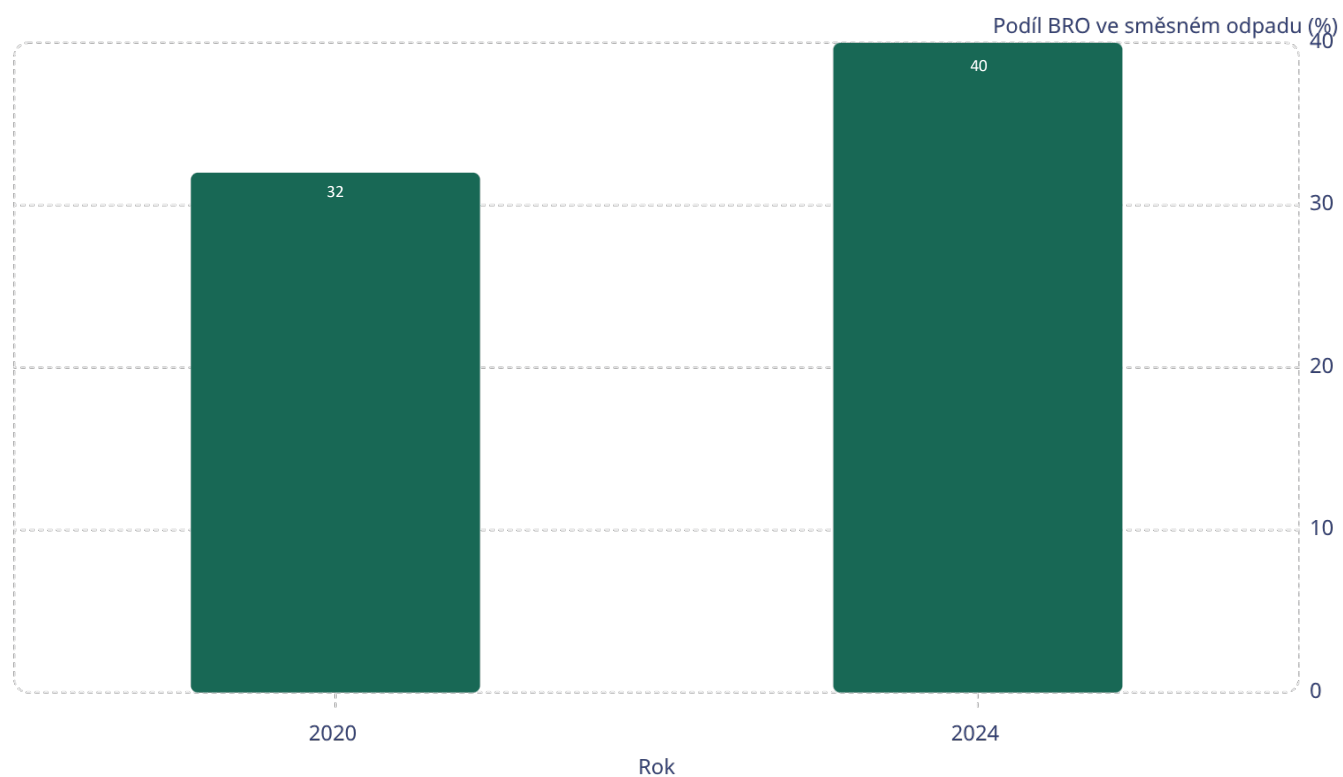
KAPITOLA 3

Biologicky rozložitelný odpad – sběr a využití

BRO: 40 % směsného odpadu čeká na vytrídění

Biologicky rozložitelný odpad (BRO) tvoří **největší nevytríděnou složku** komunálního odpadu v ČR. Podle nejnovějších analýz vzrostl jeho podíl ve směsném odpadu za posledních 5 let z **32 % (2020) na 40 % (2024)**. Jde přitom o cennou surovinu – kompost nebo energii z bioplynové stanice.

Složení komunálního odpadu (přibližný podíl BRO)

Metody sběru BRO – přehled možností

Domácí kompostéry

Subvence na pořízení (cena ~2 000–4 000 Kč/ks, dotace SFŽP). Vhodné pro **rodinné domy s zahradou**. Eliminuje nutnost svozu. Velké Losiny nabídly kompostér každé domácnosti.

Biotejnery (kuchyňský odpad)

Speciální nádoby pro kuchyňské zbytky živočišného i rostlinného původu. Cena ~15 000–25 000 Kč/ks. Svoz **1× za 14 dní** (březen–listopad). Vhodné pro bytové domy i RD.

Bioplynové stanice

Zpracování gastroodpadu anaerobní digescí – výroba **nízkoemisního tepla, elektřiny a biometanu**. Projekt „Třídím gastro“: stanice Rapotín, Vyškov. Spolupráce obcí s provozovateli BPS.

Kompostárny a svozová centra

ČR má vybudovanou síť kompostáren s dostatečnou kapacitou. Rostlinný bioodpad (tráva, listí) lze celoročně odkládat. Svoz 1× týdně nebo 1× za 14 dní dle velikosti obce.

Příklad dobré praxe: Velké Losiny

Systémový přístup k BRO od roku 2021

Obec Velké Losiny (~900 obyvatel, Olomoucký kraj) je **vzorovou obcí** v oblasti třídění bioodpadu. Systematicky kombinuje více nástrojů a dosahuje výrazného snížení směsného odpadu.

- **Domácí kompostéry** – nabídnuty každé domácnosti, finanční podpora
- **Biotejnery pro kuchyňský odpad** – speciální nádoby pro gastroodpad od r. 2022
- **Svoz BRO 1× za 14 dní** (březne–listopad)
- **MESOH** – motivační a evidenční systém od roku 2020
- Exkurze do bioplynové stanice pro občany

Dosažené výsledky

↓ SKO

Výrazné snížení množství směsného komunálního odpadu po zavedení MESOH (2020)

↑ Třídění

Pozitivní trend v míře třídění – méně odpadů na skládce, více suroviny k recyklaci

💡 Energie

Gastroodpad zpracován v BPS: výroba tepla, elektřiny a biometanu

Projekt Třídím gastro – sběr kuchyňského odpadu

O čem projekt je?

Kontejnerový sběr gastroodpadu z restaurací, školních jídelen a domácností a jeho přeprava do bioplynových stanic. Funguje v obcích Olomouckého a Jihomoravského kraje.

- Zapojená BPS: **Rapotín, Vyškov**
- Speciální nádoby v gastronomii i vybraných domácnostech
- Výstup: bioplyn → teplo, elektřina, biometan
- Snížení SKO o desítky kg/osoba/rok

Jak se zapojit?

Obce Třinec, Krnov, Šumperk a Olomouc již zahájily tříděný sběr gastroodpadů s propojením na místní bioplynové stanice. Postup:

1 Mapování zdrojů gastroodpadu

Restaurace, školy, jídelny, velké domácnosti v obci

2 Výběr zpracovatele (BPS)

Smlouva s provozovatelem bioplynové stanice v regionu

3 Instalace nádob a komunikace

Distribuce biotejnerů, osvětová kampaň pro zapojené subjekty

KAPITOLA 4

Sběr textilního odpadu – nová povinnost od 2025

Proč a co: povinný sběr textilu od 1. 1. 2025

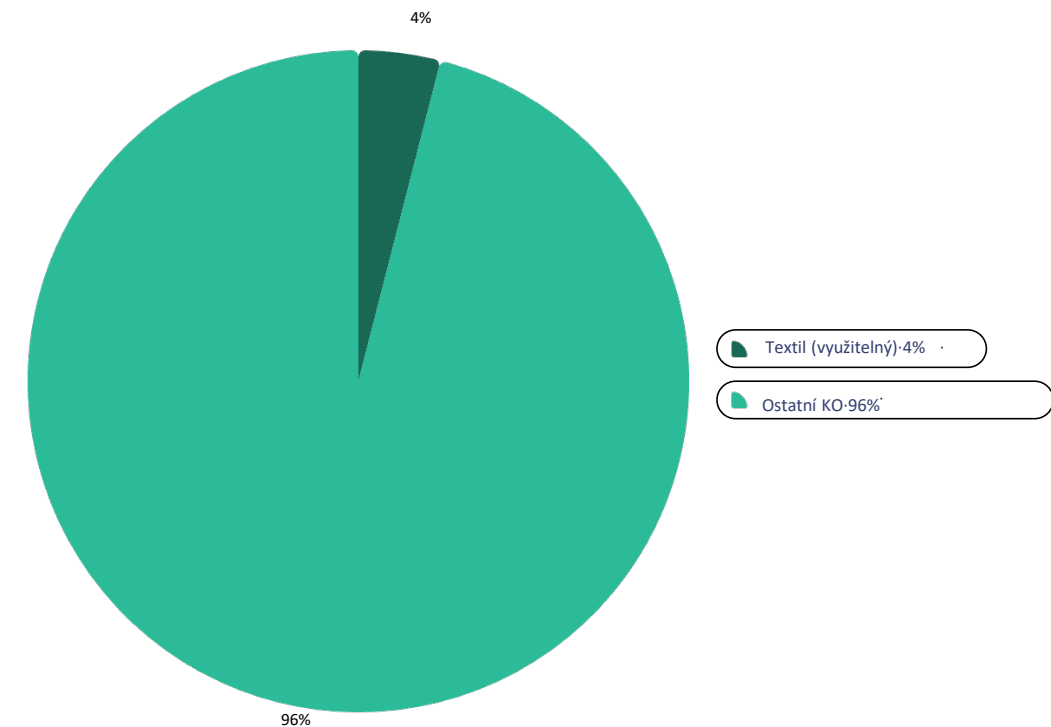
Evropská směrnice 2018/851 a zákon č. 541/2020 Sb. uložily obcím **povinnost zřídit od 1. 1. 2025 separované sběrné místo pro textil**. Dosud byl textil „černým pasažérem“ odpadového hospodářství – velká část končila v popelnicích místo v opětovném využití.

Co se sbírá?

Oděvy, obuv, bytový textil (povlečení, závěsy, koberce) – vše co lze opětovně použít nebo recyklovat

Kolik textilu je v KO?

Textil tvoří přibližně **3–4 % komunálního odpadu** – většina stále zbytečně končí na skládkách

I 4 % KO jako textil představuje při průměrné obci 5 000 obyvatel produkci přes **20 tun textilu ročně** – cenná surovina pro re-use centra a recyklovny.

Modely sběru textilu podle velikosti obce

Velká města

Pouliční kontejnery s barevným označením textilem. Investiční náklady vyšší, ale kapacita odpovídá hustotě obyvatelstva. Doporučená hustota: 1 kontejner na 1 000–1 500 obyvatel.

Střední obce

Sběrné dvory + kontejnery v areálu. Nižší investiční náklady. Vhodné pro obce 1 000–5 000 obyvatel. Svoz 1× měsíčně nebo dle potřeby při naplnění.

Malé obce

Pytlový sběr nebo sběrný dvůr. Občané získají speciální pytle a odevzdají je na stanovený termín nebo v rámci sběrného dvora. Nízké investice do nádob.

Re-use centrum / charita

Spolupráce s **charitativními organizacemi** (Humanita, Diakonie). Textil ve stavu k dalšímu použití jde přímo do second-handů. Vysoká sociální přidaná hodnota, nízké náklady obce.

Problémy a řešení: první rok povinného sběru textilu

Hlavní problémy obcí (2025)

Po prvním roce povinného sběru textilu upozorňují starostové na systémové nedostatky – náklady přeneseny téměř výhradně na samosprávy bez funkčního EPR financování.

Přetékající kontejnery

Nedostatečná frekvence svozu v turistické sezóně nebo kolem Vánoc

Nevyjasněné financování

EPR za textil zatím nefunguje – obce nesou veškeré náklady samy

Chybějící infrastruktura

Není jasné, kam se vyseparovaný textil dostane – recyklovny a re-use centrum nestačí

Doporučená řešení

- Koordinovat sběr s **místními charitativními sdruženími** nebo obchodními centry jako drop-off místy
- Pravidelně **informovat občany** o možnostech předání textilu (web, letáky)
- Aktivně sledovat vývoj **systemu EPR pro textil** (inspirace: Francie – poplatek za kus oblečení financuje recyklaci)
- Upozornit občany: **textil nepatří do popelnice** ani na černou skládku
- Sdílet kontejnery v rámci **mikroregionu nebo svazku obcí**

Re-use centra: textilu dávají druhou šanci

Ministerstvo životního prostředí a ČAOH podporují zřizování **Re-use (ReUse) center** jako primární formy nakládání s textilním a dalším odpadem. Centra výrazně snižují objem odpadu a přinášejí sociální přínos.

Co přijímají?

Oblečení, obuv, nábytek, elektroniku, knihy, bytové doplňky – vše funkční a čisté. Liší se dle provozovatele a regionu.

Příklady: Hradec Králové a Ostrava

OZO Ostrava ve spolupráci s městem provozuje ReUse centra v rámci sběrných dvorů. Zachráněny tisíce položek, snížen objem textilu v odpadu.

Sociální přínos

Prodej věcí za nízké ceny, workshopy oprav, pomoc nízkopříjmovým skupinám. Zároveň vznik pracovních míst a posílení komunitní soudržnosti.

KAPITOLA 5

Příklady dobré praxe českých obcí

Velké Losiny: vzorová obec v odpadovém hospodářství

Základní fakta

- Olomoucký kraj, ~900 obyvatel
- Systém MESOH od roku 2020
- Svoz gastroodpadu od roku 2022
- Výrazné snížení SKO
- Energetické využití v BPS

Co konkrétně zavedli a jak?

- Domácí kompostéry – dotované pro každou domácnost, osvěta o kompostování
- Biotejnery – speciální nádoby na kuchyňský odpad (gastroodpad) distribuovány od r. 2022
- Svoz BRO 1× za 14 dní (březne–listopad), svoz gastroodpadu do BPS
- MESOH – čipy na kontejnerech, občané platí dle skutečného množství SKO
- Exkurze do BPS pro občany – „hands-on“ osvěta, která změnila přístup domácností
- Rozšíření zelených nádob u bytových domů, soutěže a akce se školami

„Naši občané mají k dispozici domácí kompostéry i biotejnery a třídění bioodpadu považují za přirozenou součást domácnosti.“ – starostka Jana Fialová

Kyjov: door-to-door sběr BRO snížil SKO o 43 %

Klíčová data Kyjova

Město Kyjov (~11 400 obyvatel, Jihomoravský kraj) zavedlo **plošný door-to-door sběr bioodpadu** přímo z každé domácnosti. Výsledky jsou velmi přesvědčivé a ukazují, co může systémový přístup přinést.

193 kg/os (2012)

Výchozí stav: produkce SKO před zavedením intenzivního sběru BRO

123 kg/os (2016)

Po zavedení: snížení produkce SKO o **43 %** díky door-to-door sběru bioodpadu

~300 tis. Kč

Odhadovaná roční úspora za skládkování díky uplatnění třídící slevy

Jak to funguje v Kyjově?

- BRO nádoby umístěny u každého rodinného domu i bytovky
- Svoz BRO **1× za 14 dní**, SKO střídavě 1× za 14 dní
- Recyklace vzrostla na **51 %**
- Obec darovala **tašky na třídění** všem domácnostem
- Osvěta: web, letáky, spolupráce se školami

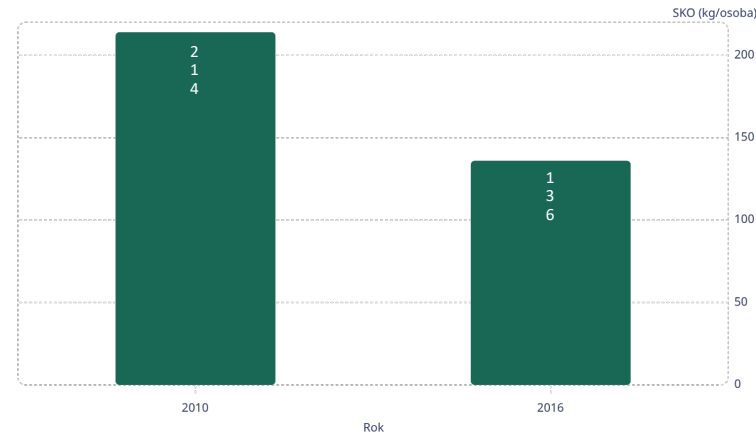
📄 Kyjov je příkladem, že i střední město může dosáhnout výrazných výsledků bez extrémně vysokých investic – klíčem je hustá síť nádob a pravidelný svoz.

Písek: intenzivní systém s 69 % mírou recyklace

Systém města Písek (~30 000 obyvatel)

- 145 sběrných stanovišť s komplexní nabídkou nádob
- 2 000 hnědých kontejnerů (240 l) na zahradní a kuchyňský bioodpad
- 12 kontejnerů na textil po celém městě
- Svoz BRO i SKO 1× týdně
- Plošná charita pro textil (sběrné akce)

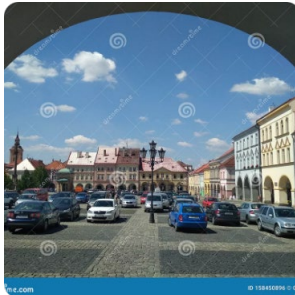
Výsledky třídění v Písku

Snížení SKO z 214 na 136 kg/osoba/rok. **Míra recyklace: 69 %**. Kombinace motivačního poplatku, hustě rozmístěných nádob a bohaté osvěty přinesla výsledky odpovídající nejlepší evropské praxi.

Hradec Králové a Ostrava: ReUse centra v praxi

Hradec Králové – ReUse centrum

Město ve spolupráci s Hradeckými službami a ČAOH provozuje ReUse centrum jako součást sběrných dvorů. Občané darují oblečení, nábytek a elektroniku. Díky centru byly zachráněny **tisíce položek ročně**, snížil se objem textilu v odpadu a získaly se prostředky pro veřejně prospěšné účely.

Ostrava – OZO Ostrava ReUse

OZO Ostrava provozuje ReUse centrum s kompletní nabídkou – oblečení, bytové vybavení, elektro. Obec má **změřené úspory** z provozu centra. Textil je zde propojen i s dobročinným sběrem. ReUse centra provozuje stále více obcí napříč ČR, ČAOH jejich rozvoj aktivně podporuje.

KAPITOLA 6

Komunikace s občany a motivace k třídění

Klíč k úspěchu: proaktivní osvěta a zapojení občanů

Ministerstvo životního prostředí zdůrazňuje: **bez aktivního zapojení občanů žádný systém nefunguje**. Doporučené kroky vycházejí z metodiky MŽP a z praxe nejúspěšnějších obcí.

→ Informování přes více kanálů

Místní zpravodaj, webové stránky obce, sociální sítě, letáky do schránek. Klíčové je vysvětlit **co, kam a proč** třídít. Pravidelná aktualizace s novinkami (nové nádoby, nové složky).

→ Exkurze a „hands-on“ osvěta

Dny otevřených dveří v kompostárnách a bioplynových stanicích mění vnímání třídění jako **běžnou součást domácího života**. Velké Losiny: exkurze do BPS zásadně změnily přístup občanů.

→ Spolupráce se školami a zájmovými skupinami

Děti přenášejí informace do rodin – **společné kampaně s rodiči a dětmi** jsou prokazatelně efektivní. Lze využít výtvarné soutěže, ekodny nebo zapojení škol do monitoringu třídění.

→ Motivační systémy a pobídky

MESOH (čipy na kontejnerech), slevy na poplatcích za prokázané kompostování, soutěže mezi sousedy či obcemi v mikroregionu. Pozitivní motivace funguje lépe než hrozba sankce.

MESOH: motivační a evidenční systém odpadového hospodářství

Co je MESOH?

System, kde každá domácnost má čip na nádobě na směsný odpad. Platí se jen za objem/váhu skutečně produkovaného SKO – čím více třídí, tím méně platí. Obec zároveň získává data o produkci SKO per domácnost.

- Princip PAYT (Pay As You Throw)
- Čipování nádob na SKO
- Online přehled plateb a třídění
- Zavedeno ve Velkých Losinách od 2020

Výsledky a přenositelnost

- Po zavedení MESOH ve Velkých Losinách: **výrazné snížení produkce SKO**
- System motivuje i „méně ekologické“ domácnosti – jde jim o peníze
- Přenositelné i do menších obcí (investice do čipů ~500–2 000 Kč/domácnost)
- Vhodná kombinace: nižší paušál + MESOH za SKO

☐ MESOH není podmínkou úspěchu – i bez něj lze výrazně zlepšit třídění. Ale u obcí, kde paušál demotivuje, jde o velmi efektivní nástroj.

KAPITOLA 7

Modely pro různě velké obce

Model pro malé obce do 1 000 obyvatel

Doporučená konfigurace (příklad: Velké Losiny ~900 obyvatel)

Složka	Řešení	Frekvence
BRO (rostlinný)	Domácí kompostéry, hnědé kontejnery	Celoroční (svoz 1×/14 dní)
Gastroodpad	Biotejnery	Březne–listopad, 1×/14 dní
Papír / plasty	Sdílené kontejnerové stanoviště	1×/měsíc
Textil	1 kontejner u kulturního domu / sběrný dvůr	Svoz dle naplnění
SKO	Standardní nádoba u RD	1×/14 dní

Ekonomika pro malou obec

CAPEX (nízký)

Kompostéry: ~2 000–4 000 Kč/ks; biotejner: ~20 000 Kč; textilní kontejner: ~15 000 Kč

Úspora

Snížení SKO o 20–40 % → úspora na skládkování **50–150 tis. Kč/rok**

Dotace SFŽP

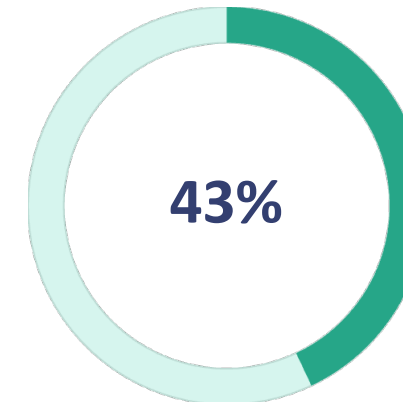
Na kompostéry a biotejnery dostupné dotace 50–85 % CAPEX

Model pro střední obce 1 000–5 000 obyvatel

Doporučená konfigurace (příklad: Kyjov ~11 400 obyvatel)

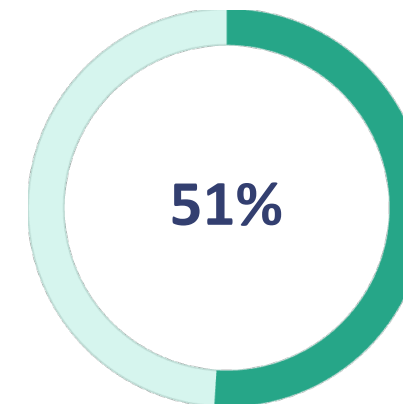
Složka	Řešení	Frekvence
BRO	Nádobky u každého RD i bytovky	1×/14 dní (střídavě s SKO)
Gastroodpad	Sběr ze škol, restaurací, vybraných domácností	1×/týden nebo dle dohody
Papír / plasty / sklo	Kontejnerová stanoviště + donáška	1–2×/měsíc
Textil	3–5 kontejnerů + pytlový sběr	Svoz dle naplnění
SKO	Standardní nádoba, PAYT dle možnosti	1×/14 dní

Výsledky Kyjova

Snížení SKO

Z 193 kg/osoba (2012) na 123 kg/osoba (2016)

Míra recyklace

Po zavedení plošného door-to-door sběru BRO

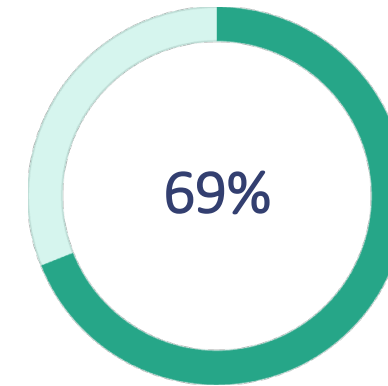
CAPEX střední (kontejnery ~5 000 Kč/ks), OPEX střední. Úspora **200–400 tis. Kč/rok** při uplatnění třídící slevy.

Model pro velká města nad 5 000 obyvatel

Doporučená konfigurace (příklad: Písek ~30 000 obyvatel)

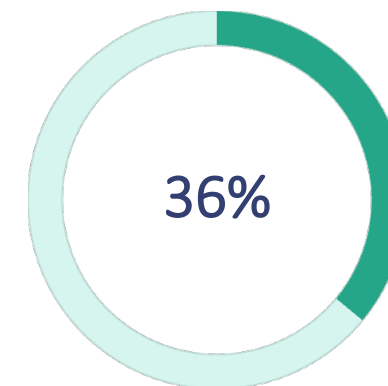
Složka	Řešení	Frekvence
BRO	2 000 hnědých kontejnerů (240 l) + kompostárna	1×/týden
Gastroodpad	BPS v regionu, pytlový sběr z gastronomie	1–2×/týden
Papír / plasty / sklo	145 sběrných stanovišť, intenzivní svozy	2×/měsíc nebo 1×/týden
Textil	12 pouličních kontejnerů + ReUse centrum	Svoz 1×/14 dní
SKO	Motivační poplatek 590 Kč/rok + 30 l pytle na BRO	1×/14 dní

Výsledky Písku

Míra recyklace

Jedna z nejvyšších v ČR – výsledek intenzivní infrastruktury a motivace

Snížení SKO

Z 214 kg/osoba (2010) na 136 kg/osoba (2016) díky systémovým změnám

CAPEX vysoký (desítky mil. Kč), OPEX vysoký. Úspora ze snížení SKO a EKO-KOM příjem za obaly **0,5–1 mil. Kč/rok**.

Srovnávací tabulka: klíčové parametry dle velikosti obce

Velikost obce	Investice (CAPEX)	Provoz (OPEX)	Očekávané snížení SKO	Roční úspora skládkování
≤ 1 000 EO	Nízké – kompostéry, biotejner (~50–100 tis. Kč)	Minimální (svoz na poptávku)	20–40 %	50–150 tis. Kč
1 000–5 000 EO	Střední – kontejnery (100–500 tis. Kč)	Střední (více svozů)	40–50 %	200–400 tis. Kč
> 5 000 EO	Vysoké – tisíce kontejnerů, BPS (mil. Kč)	Vysoké (týdenní svozy)	50–60 %	0,5–1 mil. Kč

 Data jsou orientační a vychází z dostupných příkladů dobré praxe (Velké Losiny, Kyjov, Písek). Skutečné výsledky závisí na místních podmínkách, zapojení občanů a kvalitě komunikace.

KAPITOLA 8

Rizika, překážky a doporučená opatření

Pět hlavních rizik a jak je řešit

1

Nedostatečná infrastruktura malých obcí

Riziko: Malé obce postrádají kapacitu pro BPS nebo kompostárnu.

Řešení: Sdružení v mikroregionu, společný sběr a zpracování, dotace na výstavbu kompostáren ze SFŽP.

2

Nízké zapojení občanů

Riziko: Bez silné osvěty třídění nestoupá, cíle nejsou plněny.

Řešení: Charakterizace KO před implementací, cílená komunikace pro rodiny a firmy, MESOH, školní programy.

3

Finanční náklady modernizace

Riziko: Nové kontejnery a svozové vozy = jednorázové náklady.

Řešení: Evropské dotace (FENIX, LIFE, IROP, SFŽP), partnerství s BPS a recyklovny. Úspory ze sníženého skládkování investice vrátí.

4

Legislativní mezery u textilu

Riziko: Chybí funkční EPR – obce nesou náklady samy.

Řešení: Aktivní komunikace s MŽP a ČAOH. Sledovat vývoj EPR pro textil. Prozatím koordinace s charitami.

5

Nedodržování smluvních povinností

Riziko: Podnikatelé v obecním systému neplní smlouvy o třídění.

Řešení: Monitoring (kamery na stanovištích), transparentní smlouvy, pravidelné kontroly, sankce za porušení OZV.

Optimalizace třídění: rezervy jsou obrovské

Global Waste Composition percent

Co je ve „schwarzých“ kontejnerech?

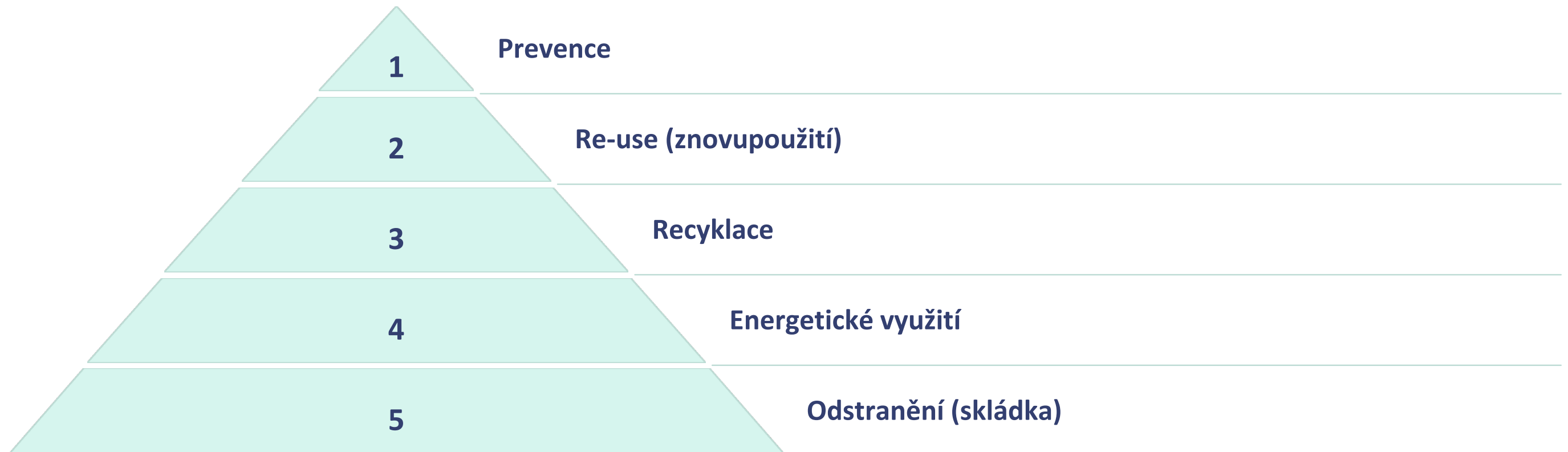
Analýzy složení směsného komunálního odpadu v ČR ukazují alarmující situaci: až 65 % obsahu černých kontejnerů tvoří recyklovatelné složky, které tam nepatří.

- 40 % – biologicky rozložitelný odpad (BRO)
- 18 % – papír a kartón
- 15 % – plasty
- 4 % – textil
- 5 % – sklo a kovy

To znamená, že **system třídění funguje jen z části**. Obrovský potenciál leží v lepší motivaci a vzdělávání – nikoliv v budování nové infrastruktury.

- ☐ Typická česká obec může zvýšit míru třídění o 15–25 procentních bodů jen lepší komunikací a zavedením variabilního poplatku bez nárůstu investic.

Prevence vzniku odpadů – nejvyšší prioritá hierarchie

Národní plán odpadového hospodářství 2025–2035 i zákon 541/2020 Sb. hierarchicky upřednostňují **předcházení vzniku odpadu** před recyklací a energetickým využitím. Pro obce to znamená podporu domácího kompostování, re-use center, swap akcí a vzdělávání o udržitelné spotřebě.

KAPITOLA 9

Obecně závazné vyhlášky a kontrolní povinnosti

OZV: co musí obsahovat a jak ji aktualizovat

Povinný obsah OZV dle zákona 541/2020 Sb.

- Vymezení **obecního systému nakládání s KO** (§59 ZO)
- Stanovení způsobu třídění a sběru jednotlivých složek KO
- Pravidla pro **sběr BRO, textilu** a dalších povinných frakcí
- Výše a způsob výběru **místních poplatků** (§10d ZMP)
- Podmínky zapojení **podnikatelů** do obecního systému
- Sankce za porušení povinností (přestupky)

📄 Vzor OZV je ke stažení na stránkách MV ČR a MŽP. Je nutné OZV aktualizovat v souladu se zákonem 541/2020 Sb. – stará OZV nemusí reflektovat nové povinnosti.

Kontrola a sankce

Obecní úřad má **kontrolní pravomoci** vůči subjektům zapojeným do systému (podnikatelé, fyzické osoby). Přímo obci mohou hrozit pokuty za:

- Nesplnění **informačních povinností** vůči MŽP
- Nedosažení **třídících cílů** stanovených zákonem
- Opožděné nebo neúplné **hlášení** o obecním systému
- Nezajištění povinného **separovaného sběru** (bio, textil, nebezpečný odpad)

Zákon a příručka ČAOH pro obce detailně popisuje rozsah povinností a sankční systém.

Povinnosti obcí: přehledný kontrolní seznam

Čtyři základní kroky zajistí, že obec plní zákonné povinnosti, čerpá dostupné motivátory (třídící slevu) a aktivně směřuje k plnění třídících cílů 2025–2035.

ání sběrných modelů: bioodpad a textil

Modely sběrných modelů pro BRO a textil

	Biodpady	Textil
postér	Nízké náklady (dotace 50–85 %), vhodné pro RD; eliminuje svoz	Nelze – textil nelze kompostovat
ejner	Vhodné pro bytové domy i RD; svoz 1×/14 dní; střední CAPEX	Nelze – odlišná frakce
	Vhodné pro sezónní sběr trávy/listí v malých obcích; nízké investice	Efektivní pro sezónní odvoz; nízké investice do nádob; nutná logistika výdeje pytlů
tejnery	Zajišťují sběr BRO v hustě obydlených oblastech; vyšší CAPEX	Hlavní model v městech; kontejnery s barevným označením; svoz 1×/14 dní
	Nízký provozní náklady; vhodné jako doplněk; celoroční dostupnost	Vhodné i pro malé obce; občané přivezou textil; nižší CAPEX než pouliční kontejnery
um / charita	Nelze použít pro BRO (výjimka: kompostovatelné obaly)	Nejvyšší sociální přínos; textil jde přímo k dalšímu použití; nízké náklady obce

cká doporučení a podklady ke
ní

THE AMERICAN
INSTITUTE
OF ARCHITECTS

The **Architect's Handbook**
Of **Professional Practice**

Fifteenth Edition

WIL

Porušení pro starosty: 7 konkrétních kroků

Aktualizujte OZV

kontrolujte, zda vaše obecně závazná vyhláška odpovídá zákonu 541/2020 Sb. – zahrňte povinné sběry BRO, textilu a nová pravidla poplatků

Nastavte infrastrukturu

Zajistěte kontejnery/kompostéry pro BRO a nové sběrné místo pro textil. Využijte dotace SFŽP na nákup – pokryjí 50–85 % CAPEX

Nastavte motivační poplatky

Zvažte zavedení variabilního poplatku za kg SKO nebo kombinaci s paušálem. Uplatňujte třídící slevu (§157 ZO) – do roku 2029 šetří stovky tisíc Kč

Spusťte osvětovou kampaň

Informujte občany o všech změnách: letáky, web, sociální sítě, spolupráce se školami. Plánujte exkurze do kompostárny nebo BPS

Monitorujte a hlase výsledky

Sledujte množství SKO a vytříděných složek. Pravidelně hlase MŽP. Data využijte pro optimalizaci systému a uplatnění třídící slevy

č. 541/2020 Sb.

vní zákona o odpadech včetně novel. Ke stažení na [mzdi.cz](https://www.mzdi.cz) nebo mzp.gov.cz

dy dobré praxe BIO

MŽP „Příklady dobré praxe nakládání s bioodpady“
stupná na mzp.gov.cz. Obsahuje case studies a
parametry sběrů

OH ČR 2025–2035

ý dokument vlády ČR – cíle, opatření, EPR a
tura. mzp.gov.cz – sekce Odpadové hospodářství a
ekonomika

Vzor OZV

Metodický materiál k obecně závazným vyhláškám – ke stažení
na stránkách **MV ČR a MŽP**. Obsahuje vzorové formulace pro
systém poplatků a sběrných míst

Metodika vzdělávání obyvatel

„Metodika vzdělávání obyvatel v odpadovém hospodářství“ (MŽP,
2025) – vzory kampaní, školních programů a komunikace s
veřejností. Ke stažení na mzp.gov.cz

Příručka ČAOH pro obce

Praktický průvodce pro starosty: povinnosti, sankce, poplatky,
třídění. Ke stažení na caoh.cz. Obsahuje výklad k §157 (třídící
sleva) a vzory smluv

ý harmonogram prezentace pro starosty (55 min)

Téma	Trvání	Klíčový obsah
Úvod a legislativní rámec	8 min	Zákon 541/2020, třídící cíle 60/65/70 %, povinné složky sběru, textil od 2025
Financování a poplatky	10 min	Paušál vs. variabilní poplatek, třídící sleva §157, dotace SFŽP, EPR
Bioodpad – sběr a využití	10 min	BRO = 40 % KO, metody sběru, kompostéry, BPS, příklad Velké Losiny
Textil – nová povinnost	10 min	Co sbírat, modely pro různé obce, problémy a řešení, re-use centra
Příklady obcí	10 min	Kyjov (-43 % SKO), Písek (69 % recyklace), Hradec Králové, Ostrava
Doporučení a diskuse	7 min	Kontrolní seznam, zdroje ke stažení, otevřené otázky, dotazy

zá čísla na závěr: co si odnést

5 %

ovatelné ve SKO

lovatelných složek
nčících v černých
h – hlavní nevyužitý
potenciál

500 Kč

Sazba se třídící slevou

Místo 900–2 100 Kč/t zaplatí obec
za SKO na skládce jen 500 Kč/t
při splnění limitu – do roku 2029

43 %

Snížení SKO v Kyjově

Z 193 na 123 kg/osobu ročně
díky door-to-door sběru
bioodpadu – realistický cíl pro
střední obce

69 %

Recyklace v Písku

Jedna z nejvyšších měr recyklace
v ČR – důkaz, že ambiciózní cíle
jsou dosažitelné s vhodnou
infrastrukturou

{ PÉZ 々; NĚ 々; Z 守 N; ÀQΛĪ NZ© E 々 ; NN 。

✓ Ihned

Zkontrolovat OZV – odpovídá zákonu 541/2020 Sb.? Zajistit sběrné místo pro textil (pokud ještě neexistuje).

📅 Do 3 měsíců

Vyhodnotit dotační výzvy SFŽP na kompostéry a BRO infrastrukturu. Spustit osvětovou kampaň o třídění textilu a BRO.

📅 Do 1 roku

Zvážit zavedení variabilního poplatku nebo MESOH. Analyzovat složení SKO a nastavit cílená opatření pro nejvíce zastoupené složky.

🔭 Dlouhodobě

Plánovat investice do infrastruktury (BPS, kompostárna) ve spolupráci s mikroregionem. Sledovat vývoj EPR pro textil a připravit se na jeho zavedení.

e a kontakty

ové stránky

.cz – Ministerstvo životního prostředí: metodiky, plán

ce

- Česká asociace odpadového hospodářství: příručky,

ře

lniekologie.cz – příklady dobré praxe obcí

Státní fond životního prostředí: dotační výzvy

rg – case studies třídění odpadů v českých obcích

Klíčové dokumenty ke stažení

- Zákon č. 541/2020 Sb. o odpadech
- Plán odpadového hospodářství ČR 2025–2035 (PDF, MŽP)
- Příklady dobré praxe – bioodpady (PDF, MŽP 2025)
- Metodika vzdělávání obyvatel v OH (PDF, MŽP 2025)
- Příručka ČAOH pro obce a města
- Vzor OZV o systému shromažďování KO (MV ČR)

ny citované dokumenty jsou veřejně přístupné v PDF formátu zdarma. Metodiky MŽP jsou pravidelně aktualizovány –
ručujeme sledovat sekci „Odpadové hospodářství“ na webu mzp.gov.cz.